

אור ישראל וקדושו

נפת לי בן אליהו / ירושלים

(לדמותו של רבנו מרן הראי"ה קוק זצ"ל, למלאת כ"ה שנה להסתלקותו)

מוקדש לזכרו ועילוי נשמתו של נכד רבנו זצ"ל, הצעיר מר
אברהם יצחק רענן נשמתו עדין, נשמה עדינה ונפש יקרה וטהורה,
שנקטף באביו, כי — דודי ירד לגנו לערוגת הבושם ללקוט שושנים,
ולקט לו מכרם חמד ישראל את השושנה הרעננה הזאת, שושנה
חמודה שהתחילה לתת את בשמה ונעימות ריחה, ריח דעת
ויראת ה' טהורה. יהי זכרו ברוך!

א.

הנשמה המאירה לדורות

אקדים כאן, בתחילה, מה ששמעתי מפי הגרי"מ חרל"פ זצ"ל, דברי סוד-שיח
עליון, בהספידו את הרב זצ"ל אחרי שנה להסתלקותו, וכה אמר:
בכל דור ודור שותל הקב"ה בעולם את הנשמה הגדולה של האדם הגדול
הראוי והמכוון בשביל אותו הדור, ולפעמים גם בשביל הדור הבא אחריו.
אולם יש והקב"ה מוריד מהעולם העליון, מתחת כסא כבודו יתברך, פעם
בעשרה דורות, נשמה עליונה כזאת המאירה בשלל-אורותיה וגוונים-זיקי-ברק
מתוך ערפלי-טהור לא רק בשביל הדור הזה שבו היא מופיעה, אלא גם ובעיקר
בשביל כמה דורות הבאים אחריה.

כך היה גאון עוזנו ותפארתנו, מאור ישראל וקדושו, מרן הראי"ה קוק זצ"ל.
אור גנוז עליון היה ספון טמון באוצרו של הקב"ה והצופה נסתרות ראה כי עם
התנוצצות פעמי הגאולה צריך להוריד אור גנוז זה לעולם כדי להאיר את מחשכי
הגלות בלבנות בני ישראל, להלהיבם ולעודדם, לעוררם ולהכינם לקראת תחית
האומה והתקרבות הגאולה העתידה לבוא בארץ הקודש.

אמנם, האמת היא כי נשמה עליונה וקדושה זו של מרן רבינו זצ"ל לא נתגלתה
בזמנו כראוי בכל ישותה, בכל זהרה, בכל הודה, זיוה והדרה, כי מרוב עצמתה

וגודל הברקותיה המבהיקות והולכות ומתרחבות עד אין שעור, — לא יכלו להביט בפניה ולקבל כראוי את קרני־קוי־זיקי־אורותיה השונים, המאירים והמחממים ומרפאים את מחשכי הלב וחולשות הנפש כאחד. משום כך, היו גם כאלה אשר מרוב חולשתם בנפש וברוח, לא יכלו בשום אופן אפילו מרחוק להסתכל בזיו אור עליון זה, בבחינת עטלף ביום שמש. הוי! האומרים לאור חושך ולחושך אור, ומי עוזר כמשולם... ובגלל זה היו גם כאלה אשר ישטמוהו ורובו ויורו עליו חצים, אך לא פגעו בו חלילה כלל וכלל, ולהיפך, הוא חמל עליהם בכל חום לבו הטהור ועוז נפשו הזכה וגם דן אותם לכף זכות.

אולם, עד עשרא דרא ילך קמעא קמעא ויזריח ויזהיר אור קדושת נשמתו ותורותיו של רבנו זצ"ל, ילך ויתגלה לעיני כל, וכל ישראל יהנה מזיו אור קדשו וילך לאור תורתו, עדי יבקע כשחר אורו של משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

כה היה נאום דבריו, זכו אמריו, אמרות טהורות של הגרי"מ חרל"פ זצ"ל בהספדו על הרב זצ"ל.
אלה הדברים! —

ב.

איש האורות

אכן, איש האורות היה!

מרן הרב זצ"ל היה כולו ספוג מכל מכמני האורות שבהויה ובעולם הכללי והישראלי, כי בכל היותו היה דבוק באור ה', אור פני מלך חיים. בכל רוחו ונפשו היה מלא באורות התורה בנגלה ובנסתר, אורות חכמת התורה, רזיה וסודותיה, אורות המוסר והתשובה, אורות המדע והמחשבה העליונה, אורות הקודש של חכמת הקודש ומוסר הקודש. לכן היה מחפש תמיד לגלות את האורות שבהי עם ישראל, עם הקודש, בכל פעולותיו ומעשיו בארץ הקודש.

אורות אלה היו תמיד שופעים ומקרינים מתוכו כלפי חוץ, ועם כל מי שנפגש ועל כל מה שראה הסתכל מתוך אספקלריה מאירה זו של נשמתו המלאה אור ה', ולא ראה משום כך שום פגם ושום רעה על כל אחד ואחד מישראל, אך טוב לישראל. ומפני שכל כולו היה אור ונפשו ונשמתו מלאות ודבקות באור ה', אור עליון, — היה רואה רק טוב, ולא היה שום דבר שיוכל להעיב ולהסתיר מעיני רוחו למצוא את הטוב שבכל דבר, כי האור הוא טוב, — "וירא אלקים את האור כי טוב".

תמיד היה מרגלא בפומיה כי כנסת ישראל היא בבחינת גמלתה טוב ולא רע כל ימי חייה, ואף פעם לא חטאה. "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל כי ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו". ואם יש לפעמים איזו ירידה או איזו נפילה, זוהי רק כלפי חוץ, אבל בפנים, בפנימיותו של כל אחד מישראל הקשור אל האומה ותחיתה, כולו קודש, זרע קודש מצבתה, ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ.

תמיד היה רואה בחזיוני רוחו הקדוש את אור ה' ההולך ומתפשט באומה הישראלית בכל מעשיה ובכל דרכיה בעבודת הקודש לתחית העם והארץ, והיה מאיר מאורות קדשו לפני בניה־בניה הצועדים לקראת הגאולה המשולשת, גאולת העם, הארץ והתורה, ומעורר תמיד את דברי חזון הנביא "קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח" —

ג.

גאון, מקובל ופילוסוף אלוקי

הופעתו של מרן הראי"ה קוק זצ"ל בשמי היהדות היתה מיוחדת במינה. — הוא היה גאון התורה וחכמתה ואיש מקובל ופילוסוף דתי אלקי כאחד.

מלבד מה שהיה נזר התורה, גאון ומופת הדור, סיני ועוקר הרים, חובק ובקי בכל מכמני התורה והמחשבה, אנו מוצאים גם בספריו את גילויי רזי התורה ופנימיות המחשבה הישראלית בצורה חדשה, בלשון בהירה וחיה וסגנון שירי־נבואי, מלא אור צח ומצוחצח, המרעיף עדנה, זוך ורוך.

בכל ספרי המחשבה שלו, בכל דברי חזיוני רוחו והגיוני קדשו הוא מביע את דבריו ורעיונותיו לא באותם ההבעות והמונחים הקשים, והסגנונות הבלתי־מהוקצעים של הטרמינולוגיה הקבלתית והפילוסופית של כל התקופות והאסכולות עד לתקופתו, כי אם הלביש את כל דעותיו והגיוניו בכל עניני המיסתורין בסגנון עברי חדש, לפי הזמן, סגנון חי, עסיסי ותוסס, ברוח שירה פרוזאית, כדי שירוך הקורא בתלמי מחשבותיו העמוקות ביותר ולא ייעף ולא ייגע, אלא ימצא בהם אגלי טל תחיה ורביבים מחיי נפש ורוחו מתעלה ומתרוממת עם המשכת הקריאה. הוא הפשיט, כביכול, את כל הלשונות והביטויים הקשים וכל המשפטים הכבדים של דרכי שיטות הקבלה והפילוסופיה למיניהם והלביש אותם מחלצות לשון נעימה שוטפת ורעננה, המעדנת את נפש הקורא.

ויתר על כן :

מי שעמד על ידו והיה קרוב אליו בזמנים שונים, היה רואה ומרגיש בחוש כי כל כתיבתו וכל מה שהוציא מתחת ידו הטהורה, היה תמיד מתוך איזו הברקה עליונה, כאילו איזה רוח ממרום מופיע עליו וכח נעלם מפעם בקרבו ודוחפו ואומר לו — כתוב !

כי אכן, איזה הוד עליון היה תמיד שורה וזורה עליו וממנו !

ד.

המעין המתגבר שבעל פה

ועוד קו לדמותו העילאית :

הדברים שנאמרו תמיד מפי ראי"ה ז"ל, דברי תורתו שבעל פה, נאומיו, הרצאותיו, שיחותיו ודבריו שנאמרו בתקופות ובזמנים ומומנטים שונים, — זוהי פרשה מיוחדת במינה של גדלות המעין המתגבר שבעל פה, של מעייני תורה וחכמה שהיו נובעים ומתגברים תמיד מרוח פיו הקדוש. ובלי ספק הוא, שכל מה שנאמר מפי ראי"ה היה גדול יותר לאין שעור, רחב יותר ומקיף יותר מכתב ראי"ה.

ובלי גזמא אפשר להגיד :

לו היה על ידו תמיד כתב-רשם או איזה מקליט, שהיה רושם כל מה שיצא מפיו הטהור בכל הזמנים, — כי אז היתה היהדות מתעשרת בעושר עליון של עשרות כרכי יצירות עליוניות ודברי הגות וחזון בכל שטחי הרוח והמחשבה הישראלית והעולמית.

מי שזכה להיות במחיצתו של רבנו זצ"ל כל שנותיו בארץ-הקודש, הן ביפו והן אח"כ ט"ז שנים בעיה"ק ירושלים בתור ראש הרבנים, והאזין לדברי שיחות קדשו המפכים כמי מעין זך ומחיה נפש, בשבתות בסעודה השלישית, ובימי חגים ומועדים שונים ; או מי ששמע את דבריו החוצבים להבות אש קודש בהרצאותיו, נאומיו, או גם הספדיו, בזמנים, במעמדים ובמצבים שונים, — היה חש ורואה כי איזה רוח עילאה ממלא מתוך פיו בלי שום פגם ועכוב, עם הברקות וזיקי-רעיוני-קודש רצוא ושוב, וכולו שופע אור מאיר ומחמם את לבות שומעיו, ומשרה איזה נועם עליון והוד שבסוד על פני כל מאזיניו. —

אכן, איש האורות היה בכל ישותו, בכל הליכותיו, בכל מעשיו ובכל אמריו ודבוריו, — אור זרוע לצדיק !